

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора Корця
Миколи Савича на дисертаційну роботу Савельєва Миколи
Григоровича «Наступність у професійній підготовці майбутніх вчителів
технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-
університет», подану до захисту на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і
методика професійної освіти**

Ступінь актуальності обраної теми

Переконливим світовим досвідом й водночас результатом реформування освітніх систем виступають позитивні економічні наслідки та темпи економічного зростання таких країн як Фінляндія, Японія, Австралія, Китай, Естонія, Нідерланди, тощо. Реформування освітньої системи кожної країни насамперед залежить від якості професійно-педагогічної діяльності вчителів-предметників загальноосвітніх шкіл. За таких умов постає нагальна необхідність трансформації системи підготовки майбутніх вчителів загальноосвітніх навчальних закладів нашої держави відповідно до Європейських та світових освітніх стандартів.

Реформа освітньої системи не може виступати тим єдиним чинником цілісного розвитку, тому доцільно проводити реформи у соціальному, культурному, науковому й технологічному секторах нашої держави. Швидкі темпи розвитку сучасного виробництва та технологічні інновації зумовлюють стимулювання технологічного розвитку вітчизняної економіки.

Рівень технологічної освіченості населення країни пролонгує відповідні темпи технологічного, а відповідно й економічного розвитку. Технологічна підготовка підростаючого покоління є одним із ключових завдань освітньої системи нашої держави, а її безпосередня практична реалізація обов'язком вчителів технологій та трудового навчання. Тобто від якості професійної підготовки та професійної діяльності цих вчителів залежить стан технологічної освіченості населення.

Виходячи із цього є підстави стверджувати, що одним із ключових складників реформування освітньої системи України є удосконалення

системи професійної підготовки майбутніх вчителів технологій. Потреба в обґрунтуванні змісту підготовки, відбору ефективних форм та методів навчання, узгодженості діяльності вищих навчальних закладів, які забезпечують професійну підготовку майбутніх вчителів технологій постає досить гостро у світлі реформування вітчизняної системи освіти. З огляду на вище зазначені факти, дисертаційне дослідження Савельєва М.Г. «Наступність у професійній підготовці майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет» є своєчасним, затребуваним та досить перспективним.

Слід відмітити, що дане дисертаційне дослідження характеризується чіткою структурованістю, логічністю та цілісністю. Робота включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатків, які є обґрунтованими та взаємопов'язаними. Дисертантом чітко визначений науковий апарат дисертаційного дослідження, використано комплекс ефективних та неординарних наукових підходів для вирішення сформульованих завдань дослідження. Великий обсяг джерельної бази характеризує кропіткий літературний аналіз із досліджуваної проблеми, а велика кількість закордонних джерел свідчить про урахування зарубіжного досвіду під час наукових пошуків.

*Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій,
сформульованих у дисертації*

У першому розділі «Теоретичні основи наступності у професійній підготовці майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет» проаналізовано сучасний стан опрацювання проблеми наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет», вивчено вітчизняний і зарубіжний досвід ступеневої професійної підготовки майбутніх учителів технологій, розглянуто сутнісну характеристику базових понять дослідження.

Дисертантом ґрунтовно досліджена та подана сутнісна характеристика основних понять дослідження. Заслуговує на увагу комплексний аналіз науково-педагогічних, нормативно-правових, філософських, психологічних та соціологічних джерел, а також власна диференціація та інтерпретація деяких категорій дослідження.

Оцінка та аналіз зарубіжного досвіду забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет» проведена на досить високому науковому рівні. Вивчено досвід вищої школи зарубіжних країн (США, ФРН, Велика Британія, Швеція, Ізраїль, Китай, Японія).

З метою забезпечення наступності професійного становлення вчителя технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет» автором обґрунтовано добір методологічних підходів: компетентнісний, аксіологічний, системний, особистісно-орієнтований та інтегративний. Дисертантом запропоновані особливості застосування зазначених методологічних підходів для забезпечення наступності підготовки вчителів технологій на різних її етапах.

У другому розділі *«Моделювання наступності професійної підготовки майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет»* подано організаційно-методичний аспект забезпечення багаторівневої професійної підготовки майбутніх вчителів технологій.

Розроблено теоретичну структурно-функціональну модель наступності професійної підготовки майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет». Запропонована модель складається із таких компонентів: цільовий, теоретико-методологічний, змістово-технологічний, аналітико-результативний. Компоненти визначеної моделі описують процес послідовної підготовки майбутніх фахівців технологічної освіти у коледжі та університеті, а також описують авторські наукові ідеї дисертанта. Модель регламентує наступність використання форм

і методів навчання в коледжі та університеті, а також змістове наповнення навчальних дисциплін.

Для реалізації положень структурно-функціональної моделі наступності й інтегрованих навчальних програм у дослідженні визначено й обґрунтовано такі організаційно-педагогічні умови, як: взаємовідповідність та послідовність змісту дисциплін професійно-практичного циклу; узгодженість і наступність форм організації та диференційованих методів навчання майбутніх учителів технологій; соціально-психологічна адаптація випускників.

Доведено, що наступність професійної підготовки майбутніх вчителів технологій досить поліфакторний, складний процес, який ґрунтується не лише на педагогічних, а й на організаційних, психологічних та соціалізаційних аспектах.

Заслуговують на увагу запропоновані дисертантом підходи відбору змістового наповнення навчальних дисциплін, сутність яких полягає на урахуванні виключно особливостей майбутньої професійної діяльності вчителя технологій. Водночас, інноваційними є запропоновані підходи адаптації випускника коледжу в університеті результатом яких є програма соціально-психологічної адаптації.

Сформованість професійної компетентності останнього в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет» пропонується диференціювати чотирма рівнями: початковий (репродуктивний), середній (репродуктивно-пошуковий), достатній (пошуково-творчий) і високий (творчий), у відповідності до таких критеріїв: мотиваційно-ціннісним, когнітивно-пізнавальним, функціонально-діяльним та рефлексивно-особистісним.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності моделі наступності професійної підготовки майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет» подано загальну характеристику та висвітлено хід перебігу експериментальної

роботи, проаналізовано отримані емпіричні дані на кожному з етапів педагогічного експерименту.

Статистичну достовірність результатів дослідження забезпечує використання ряду критеріїв: Колмогорова-Смірнова та Стюдента. Результати підсумкової діагностики рівня сформованості професійної компетентності учасників контрольних та експериментальних вибірок засвідчили ефективність запропонованих автором моделі та організаційно-педагогічних умов забезпечення наступності професійної підготовки майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет».

Серед основних наукових результатів слід відмітити, що вперше науково обґрунтовано та розроблено структурно-функціональну модель наступності професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університету», а також обґрунтовано зміст професійної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університету» на основі констатувального, особистісно-орієнтованого, системного, аксіологічного й інтегративного методологічних підходів

Практичне значення результатів дослідження полягає у розробці комплексу навчальних програм дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, таких як «Педагогіка», «Методика навчання технологій» та «Обробка конструкційних матеріалів».

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та опублікованих у працях

Вірогідність результатів дослідження підтверджується ґрунтовною джерельною базою, яка налічує понад 350 джерел; оприлюдненням його результатів на конференціях і семінарах, а також додатками, що засвідчують обґрунтованість резюмованих висновків опрацьованого наукового матеріалу, посилюють науковий характер дисертаційного дослідження М. Г. Савельєва. Результати дослідження висвітлено у 13 публікаціях (з яких 2 – в зарубіжних

педагогічних виданнях), серед них: 7 статей присвячено основним науковим результатам, 3 мають апробаційний характер, 3 додатково відображають результати дисертації.

Пропозиції і зауваження до наукової роботи

Загалом позитивно оцінюючи результати дисертаційного дослідження Савельєва М. Г., вважаємо за доцільне висловити окремі думки та побажання, які виникли під час рецензування:

1. У параграфі 1.1. слід було б глибше розкрити сутнісну характеристику таких понять як «багаторівнева професійна підготовка» та «навчально-науковий комплекс», оскільки в аналітиці дослідження вони є менш вивченими, ніж поняття «наступність», «бакалавр» та «молодший спеціаліст».

2. У першому розділі дисертації (с. 34 дисертації) автор пропонує власне бачення поняття «бакалавр технологічної освіти». Слід зауважити, що це поняття є усталеним і регламентується Державними стандартами вищої педагогічної освіти (освітня галузь «Технології»).

3. Автор дисертації у свій науковий доробок включає формулювання сутності поняття «Наступність підготовки майбутніх вчителів технології» (с. 44 дисертації), хоча у представленому формулюванні немає нічого нового і воно не відображає специфіки підготовки учителів технології.

4. Задекларований дисертантом комплекс методологічних підходів доцільно було розкрити в рамках другого розділу дисертаційної роботи, де здійснюється обґрунтування моделі та організаційно-педагогічних умов забезпечення наступності.

5. Запропонована автором чотирьох-рівнева диференціація сформованості професійної компетентності майбутніх вчителів технологій видається не достатньо обґрунтованою, оскільки можна було б обмежитися трьома рівнями.

6. В структурно-функціональній моделі наступності професійної підготовки майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового

комплексу «коледж-університет» відсутній зворотній зв'язок, що є досить важливим для корекції педагогічних умов.

Вказані зауваження не применшують цінності дисертації та не впливають на загальну оцінку виконаної роботи, яка є самостійним, цілісним та завершеним дослідженням.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника»

Дисертація Савельєва М. С. «Наступність у професійній підготовці майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет» є завершеним науковим дослідженням, виконана на належному теоретичному та практичному рівнях, відповідає вимогам обраної спеціальності та вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07. 2013 р., а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти.

Офіційний опонент:
доктор педагогічних наук,
професор

